

FORSVARET

Forsvarets høyskole

Krigens folkerett og redningstjenesten i væpnet konflikt

Professor Camilla G. Cooper

Stabsskolen

Utgangspunkter

- Statlig plikt til å hjelpe – både i fred og i krig
- Totalberedskap og totalforsvar – mest mulig effektiv utnyttelse av statlige ressurser
- Krigens folkerett og krigens realiteter - plikt til å opprettholde et skille mellom sivil og militær innsats

NY TOTALBEREDSKAPSMELDING

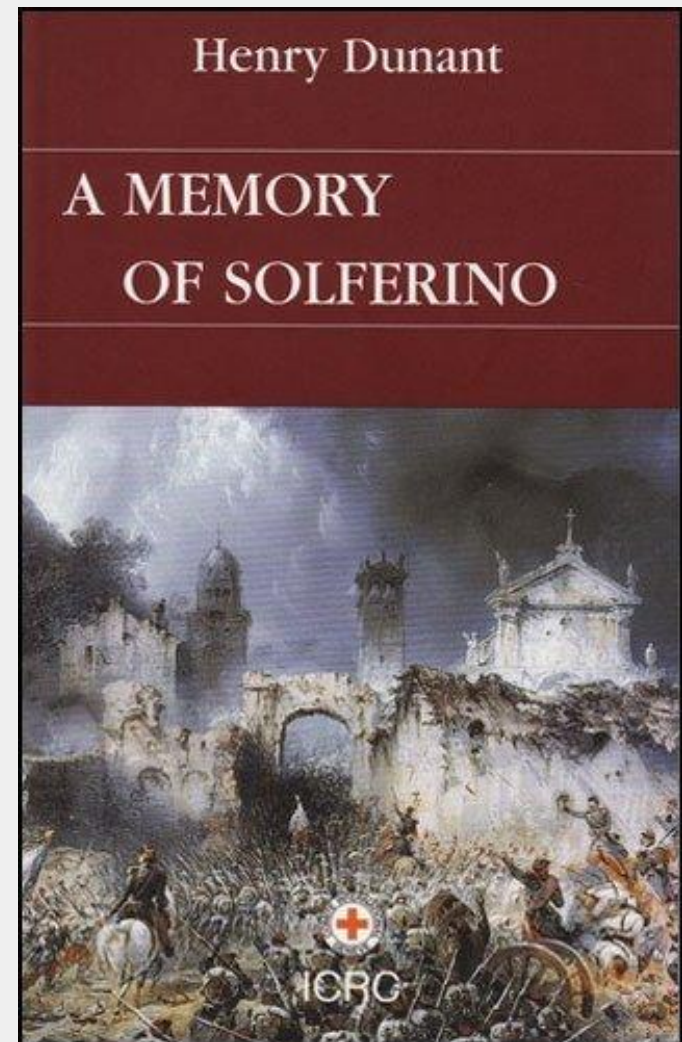
**Slik skal Norge
bli bedre forberedt
på krise og krig** →

St.meld. 9 (2024-2025)

- Redningstjenesten er en **sivil funksjon**
- Det er behov for å utvikle og oppdatere planverket, herunder ta høyde for **utfordringer knyttet til distinksjonsprinsippet** i krigens folkerett
- Det vil høyt i krisespekteret herske **usikkerhet om faktisk tilgjengelighet** på statlige, private og frivillige **ressurser**. En større mobilisering av personell og rekvirering av materiell til Forsvaret kan føre til færre tilgjengelige ressurser og en svekkelse av redningsberedskapen til akutt håndtering av hendelser på land, i luften og på sjøen. **Samtidig kan behovet for redningstjenesten øke radikalt**. Nødvendige tiltak bør forberedes for å sikre best mulig redningsberedskap ved svekkelse eller bortfall av kritisk organisasjon, ledelse, personell og materiell.

Krigens folkerett

- «humanity and honour on the battlefiend»
- Militær nødvendighet v. humanitære hensyn
- Gjelder i krig, i alle domener, men forberedes i fred

Distinksjon

- Distinksjonsprinsippets sentrale rolle
- Fra stridende vs. ikke-stridende funksjoner
 - til sivile vs. medlemmer av de væpnede styrker
- Krav til forholdsregler – ved angrep og i forsvar
- *Begrensninger på sivil støtte til militære operasjoner – i krig*

Distinksjonsprinsippet i praksis

- Plikt til å opprettholde skille mellom militære og sivile – både på egen side og ved angrep
 - Sivile = alle som ikke er militære
- Partene skal ta alle praktisk mulige forholdsregler for å skåne sivile mot virkningene av krigføringen
 - Men både sivile personer og sivile objekter kan utgjøre lovlig **følgeskade** og i visse tilfeller bli lovlige **mål**
- Regler laget bl.a. for å redusere risiko (og øke militær effektivitet)

Praktiske konsekvenser

- Lovlig mål og følgeskaderisiko
- Forsvarets ressursbehov og ønske om avstand til sivile
- Påvirker redningstjenestens tilgang på:
 - Personer
 - Kompetanse
 - Plattformen og utstyr
- Nærhet til Forsvaret = risiko

SAR og særskilt beskyttelse

- Krav om å bli «respected and protected, so far as operational requirements permit»
- Sjø:
 - «States have so far not been prepared to expand the protection accorded by international humanitarian law to rescue craft, their coastal installations and their crews and personnel. With regard to the status of the said crews and personnel, Article 27 itself is silent” (kommentarer til GK II art.27)
 - Sanitetsmerking av fartøy derimot mulig
- Luft:
 - “medical aircraft shall not, except by prior agreement with the adverse Party, be used to search for the wounded, sick and shipwrecked” (TP I art. 28)
 - «search-and-rescue aircraft do not qualify as a medical aircraft» (AMWM rule 1(u))
- Koordineringssentre på land:
 - Økende aksept for sanitetsbeskyttelse og dermed mulighet for merking

Luftforsvaret

21 t · 🌐

...

I går gjennomførte 330 skvadron en krevende operasjon da et SAR Queen landet på Jan Mayen for aller første gang. Helikopteret, Saver 21, fløy ut fra Bodø, med en pitsto... [Se mer](#)

FORSVARET

Forsvarets høyskole

Avsluttende kommentarer

- Hvordan vil en redningstjeneste uten Forsvaret kunne se ut?
- Hvordan fordele knappe ressurser?
 - Forpliktelser etter fredstidsregler vs krigens folkerett
- Hvordan fordele risiko?

Takk for oppmerksomheten!